БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 138 (6573)
ИЮЛИИН 14
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

1953 ондо тэжээл бэлэдхэхэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе

„ПОБЕДА“ КОЛХОЗОЙХИДОЙ, ИВОЛГЫН МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ПАТРИОТИЧЕСКА ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭЕ

Манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд угаа ехэ ба шухала зорилгонуудые мүнөө шиидхэжэ эхилбэ. Хэзээдэшье, халуун хүдэлмэриин үедэ колхоз-нигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө ажалые улам эршэдхэдэг, техникые гүйсэд ашаглахын түлөө шангаар тэмсэдэг байна. Тиимэһээ мүнөө тэжээл бэлэдхэл дээрэшье социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэгдэжэ байна.

Мүнөөдэр манай газетэдэ хэблэгдэһэн Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой гэшүүдэй хандалга ба һаяхан толилогдоһон Иволгын МТС-эй механизаторнуудай нэмэл бэшэг хүдөөгэй олониитэ хүн зоной ажалай эдэбхиин ба творческо үүсхэлэй шэнэ гэршэ мүн болоно. Тэдэнэр болбол тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэе гэһэн уряатайгаар Бурят-Монголой хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа.

Ниитын малажалые саашадань түргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын шиидхэхы удхашанартай байһание Мухаршэбэрэй колхознигууд ба Иволгын механизаторнууд өөһэдынгөө хандалганууд соо онсо тэмдэглэнэ. Тэдэнэр байгша ондо бүдүүн тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ, силос дараха түсэбөө нилээд ехээр үлүүлхэ, малдаа хүсэд оорооһо-фуражай фонд байгуулха гэһэн ехэ ба хүндэтэй уялгануудые абана.

Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой гэшүүдэй ба Иволгын МТС-эй механизаторнуудай абаһан уялганууд бодото арга боломжонуудһаа үндэһэлнэ. Парти ба правительствын үдэр бүриин туһаламжаар колхозууд түрүү зэргын техникээр зэбсэглэгдэжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, тэжээл бэлэдхэлые түргэн темпээр ябуулха аргатай болоо.

Иволгын машинно-тракторна станциин механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлгээр тон тодорхой ба дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Бүхы машинно-тракторна станцинуудта механизатор бүхэн ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа шадаха байна гэжэ түрүү механизаторнуудай дүй дүршэл харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Кяхтын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист нүхэр Паньков үдэр соо нормын ёһоор 30 гектарай орондо 60 гектар хүрэтэр сабшажа, нэгэ үдэртэ хоёр нормо дүүргэдэг байгаа. Ажалайнгаа бүтээсые колхоз ба МТС бүхэнэй дээшэлүүлхэ, тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнэй барагдашагүй резервнүүдтэй байһание түрүүшүүлэй туйлалтанууд дахинаа гэршэлнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин резервнүүдые сүм элсүүлхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөн шухала үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй туһаламжаар партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын зорилгонуудые шиидхэжэ, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусадшье хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа шадаха байна.

Гэхэ зуура, мүрысөөнэй угаа ехэ удхашанарые мүнөө хүрэтэрөө ойлгодоггүй хүтэлбэрилэгшэдэй манай дунда үшөөл бии байһаниинь гэмшэлтэй. Социалистическэ мүрысөө тоодоггүй зарим партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй политическэ гээгдэл олон колхозууд ба МТС-үүдэй муу хүдэлмэриин гол шалтагаануудай нэгэн болоно. Жэшээлхэдэ, Ториин аймагай Ториин МТС-эй механизаторнууд хабарай полевой хүдэлмэридэ гараха зуураа, мүрысөөндэ орожо эхилээ һэн. Теэд МТС-эй директор нүхэр Сахаровский, директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Сергеев ба МТС-эй партийна организаци мүрысөө толгойлхоһоо байтагай түрүүшүүлые дэмжээгүй байха юм. МТС-эй коллектив ямаршье уялга абаагүй, мүрысөө хүсэд һайнаар дэлгэрүүлээгүй байна. Тиимэһээ Ториин МТС-эй республика дотороо эгээн гээгдэнги МТС болоһониинь гайхалтай бэшэ болоно.

Мүрысөөндэ иимээр хандаха ябадалтай эбсэжэ болохогүй. Партийна, советскэ, комсомольско ба ажахын органуудай зорилго юуб гэхэдэ, мүрысөөнэй элсүүлэн эмхидхэхы ехэ хүсые ниитын дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ шэглүүлхэ ёһотой. Энэ зорилгоор новаторнуудай эдэбхиие бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, тэдэнэй дүй дүршэл согсолхо ба дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлые гээгдэжэ ябагшадай хүсэхэдэнь туһалха, уялгануудай дүүргэлтын хойноһоо өөһэд хоорондын шалгалта саг үргэлжэ эмхидхэжэ байха шухала.

КПСС-эй обкомой бюро болбол «Победа» колхозой гэшүүдэй үүсхэлые һайшаагаад, мухаршэбэрэйхидэй уряае үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлхэ ябадал хангахыень партийна организацинуудые уялгалаа.

Мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ абаһан уялгануудаа бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр хаража үзэхэдэнь, бии байһан резервнүүдээ элирүүлэн хэрэглэхэдэнь, машинануудаа зүбөөр ашаглахадань колхознигууд ба механизаторнуудта туһалха гэһэн удхатай.

Мүрысөөндэ хабаадагшадай амжалта мүн тэдэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэһэнһээ, машинанууд ба бусад механизмуудые һайнаар ашаглахын түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй оролдолгоһоо, үбһэ хуряалгые поточно методээр ябуулһанһаа нилээд ехээр дулдыдаха байна. Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай партийна организацинууд өөһэдынгөө хинан шалгаха эрхые бэелүүлэн, үбһэ хуряалгын бүхы процессүүдэй хойноһоо наринаар хараха, колхознигуудай шүүмжэлэлнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, ажалайнгаа бүтээсые үбһэшэдэй үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхэ условии байгуулха, сабшалга һүрилэлгын хоорондо забһар гаргахагүй, һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулха гээшэ тэрэнэй үнэхөөрөө үрэ ехэтэй ба олониитын болохо гол шухала услови мүн. Суглаанууд, агитаторнуудай хөөрэлдөөнүүд, показателиин досканууд, плакатанууд, ханын газетэнүүд ба «дайшалхы хуудаһанууд» — политическэ агитациин эдэ бүхы арга хэрэгсэлнүүд түрүүшүүлые үргэнөөр харуулгада ба тэдэнэй дүй дүршэлые хаа хаанагүй дэлгэрүүлгэдэ зорюулагдаха ёһотой.

Социалистическэ мүрысөөнэй хүсэн угаа ехэ. Үбһэ хуряалга дээрэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ниитын адуу малда садхалан үбэлжэлгэ хангая, малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха ба ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ услови байгуулая!

РЕСПУБЛИКЫН ЭРЭГТЭЙ, ЭМЭГТЭЙ БҮХЫ КОЛХОЗНИГУУДТА МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ „ПОБЕДА“ КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮДЭЙ ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд!

Манай орондо коммунизм байгуулгын дайшалхы программа, бодото түсэб гэжэ 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тухай партиин XIX съездын директивэнүүдые советскэ арад хүлеэн абаһан байна. Энэ түсэбые бэелүүлхэ гээшэ олон миллион хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин нангин хэрэг болоо.

Манай колхозой гэшүүд КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ, өөрынгөө ажахые хүгжөөлгэдэ зарим тэды һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Энэ жэлдэ хабарай полевой хүдэлмэринүүд эмхитэйгээр ба богони болзор соо үнгэргэгдэхэ зуураа, тэжээлэй культурануудые тариха түсэб нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Тариаанажалай болон малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые электрификацилха ба механизацилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

1952 ондо манай колхоз ниитынгээ малажалда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэһэнэй ашаар малаа амжалтатайгаар үбэлжүүлээ. Энэ оной июлиин 1 болотор адуу моридой тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэб 108 процент, эбэртэ бодо малай—103 процент, хони ямаадай—125 процент, гахайн— 159 процент дүүргэгдээ. Түл һайнаар, олоор абтадаг болоо, малай ашаг шэмэ үгэлгэ нилээд дээшэлээ.

Малаа типовой байраар хүсэд хангаха зорилгоор энэ жэлдэ 40 мориной, 140 гахайн байха нэгэ-нэгэ байра барябди, 500 хониной байха байра малай үбэлжэлгын эхилтэр барижа дүүргэхэбди.

Манай колхозой ниитын малай тоо толгой энэ жэлдэ нилээд олон болоо, энээнтэй хамта бүри ехэ тэжээл хэрэглэгдэдэг болохо байна. Тиимэһээ тэжээлэй бата бэхи база хадаа малай тоо толгойе саашадань түргэнөөр олошоруулгын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгын гол услови гэжэ бидэнэр, «Победа» колхозой гэшүүд һайнаар ойлгоод, урган үдэжэ байгаа ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө доторойнгоо бүхы арга боломжо ба ресурснуудые гүйсэд хэрэглэхын тула бүхы хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Энэ зорилгые дүүргэхын тула бидэнэр иимэ социалистическэ уялгануудые абанабди:

Энэ жэлдэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди, тиихэдэ силос дараха түсэбөө 150 тонноор үлүүлэн дүүргэхэбди, 5700 центнерһээ бага бэшэ оорооһоной фураж малажалай хэрэгсэлдэ таһалхабди.

Имагтал үбһэ хуряалга ба силос даралгые саг соонь үнгэргэхэдөө ниитынгээ малажалые эрхим шанартай тэжээлээр хангажа болохо гэжэ хараадаа абаад, түүбэрилэн үбһэ сабшалгые эхилээбди, үбһэ хуряалгые хүдэлмэриин 20 үдэр соо, тарья хуряалгын эхилтэр гүйсэд дүүргэхэбди.

Эртын силос дараха түсэбые июлиин 25-һаа хожом бэшэ, мүн силос дараха жэлэй түсэб сентябриин 1-һээ хожом бэшэ дүүргэхэбди.

Июлиин 20 болотор 3540 центнерһээ бага бэшэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэбди.

Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрие амжалтатайгаар үнгэргэхын тула колхоздо 4 бригада эмхидхэгдээ, хүдэлмэриин түсэб ба график табигдажа, эдээндэ үгтөө. Малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ тон эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха юм.

Халаан соогоо морин сенокосилка бүхэнэй 4 гектарһаа бага бэшые сабшаха ябадал хангаи, үбһэ хуряалгын бии байгаа бүхы машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэһэн уялга абанабди.

Намагжаһан ба дооро участогуудые гараар сабшахабди, тиихын тулада 70-һаа үсөөн бэшэ гар хажууршадые табиха ба үдэр соо хажууршан бүхэнэй хахад гектарһаа бага бэшые сабшаха ябадал хангахабди.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ машинно-тракторна станцинуудай үүргэ энэ жэлдэ бүри ехэ болоо. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгэдэ Хонхолойн МТС-эй механизаторнуудтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ уялга абанабди. Тракторна агрегат бүхэнөөр механизаторнуудай үдэр бүри 20 гектарһаа бага бэшэ үбһэ сабшадаг, тракторна тармуур бүхэнөөр 50 гектарһаа бага бэшэ үбһэ тармадаг ба силосорезкэ бүхэнөөр 40 тонноһоо бага бэшэ силос хэршэдэг байхын тула МТС-эй техникые тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилгоор тэрээние бүхы шухала юумээр хангахабди.

Тэжээл эрхим шанартайгаар бэлэдхэхэбди, үбһэ саг соонь тармаха, баллаха ба сомохобди. Ханалагдаһан нүхэнүүд ба траншейнүүд соо силос имагтал хэршэжэ дарахабди.

Энэ жэлдэ тэжээлэй бүхы культурануудай ряд хоорондын забһарые саг соонь элдүүрилхын ба нэгэ жэлэй ногооной, тэжээлэй корнеплодуудай болон силоснэ культурануудай үндэр ургаса хуряахын тулада бүхы хэмжээнүүдые абахабди. Энэ жэлдэ ногооной үрһэ суглуулжа, тарилгын хойноһоо харууһалга ба хуряалгые саг соонь үнгэргэжэ, олон жэлэй ногооной үрһөөр өөһэдыгөө хангахабди.

Тэжээлээ үрихэгүйн, буруугаар гаргашалхагүйн тулада үбһэ сабшалгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн, сабшагдаһан талмайн ба бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй тоо бүридхэл зүбөөр табижа, үбһээ бүрин бүтэнөөр байлгахабди.

Тарья хуряалгын эхилһэнһээ хойшо бүхы соломо ба мэхиинэ һүрилэлгэ эмхидхэхэбди, тиихын тула комбайн бүхэндэ хэрэгтэй болохо колхознигуудые ба мори унаа бэхижүүлэн томилхобди.

Бидэнэр ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар эдэ уялгануудые абаха зуураа, ниитын малажал хүгжөөхэ түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, колхоз ба совхоз бүхэнэй һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ саг болзор соонь дүүргэхын түлөө, ниитынгээ малда колхоз бүхэнэй садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангахын түлөө, тиигэжэ ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ бүхы условинуудые байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень республикын бүхы колхознигуудые уряалнабди.

Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ энэ хандалга зүбшэн хэлсэгдээд, баталагдан абтаа.

Григорий Паньковой уялга

КЯХТА (**манай корр.**). Республикын суута механизатор, Кяхтын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист Григорий Паньков энэ жэлдэ өөрынгөө машинаар «Большевик» ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай 2200 гектар сабшалангай үбһэ сабшаха социалистическэ уялга абаба.

Машинаяа эрхимээр заһабарилжа, нүхэр Паньков харьяата колхозуудтаа хүдэлмэрилхөөр гараа.

—Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь нүхэр Паньковто МТС-эй зүгһөө зохистой туһаламжа үгтэхэ байна, — гэжэ тус МТС-эй директор нүхэр И. Д. Далбаев мэдүүлнэ.

Б. Дымбрылов.

Хэды болотор нобшорхо юм?

Колхозно ниитын адуу малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ эгээн харюусалгатай үе болоо. Гэбэшье, Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ шухала хүдэлмэрие тон хангалтагүйгөөр, нобшо удаанаар ябуулна. Энэ артель набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха түсэбүүдээ таһалдуулаа. Жэшээлхэдэ, 140 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй байһан аад, июлиин 8 болотор мийл 15 тонно бэлэдхэһэн байна. Тиихэдэ 200 тонно силос дараха ёһотой аад, нэгэшье килограмм дараагүй.

Тус колхозой сабшалан дээрэ үбһэ ногоон һайнаар ургажа, хуряалгые үргэн далайсатайгаар ябуулхаар үнинэй болоошье һаань, энэ артель үбһэ сабшалгые һаяхан эхилжэ, оройдоо 17 га сабшаад байна.

Үбһэ ногооной ургажа, үдэр сагай ошожо байбашье, тус колхозой правлени ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Обедин, партийна эхин организаци ба тэрэнэй секретарь нүхэр Помулева тэжээл бэлэдхэлгые хурдадхахын түлөө ямаршье хэмжээ абанагүй. Үбһэ хуряалга дээрэ колхознигуудай ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй, олонхи колхознигууд үбһэ хуряалгада хабаадалсанагүй, өөһэдынгөө хартаабхын шоройн обоолжо байна. Үбһэ хуряалгада оройдоо 20 хүн ябана. Теэд түсэбэй ёһоор тэжээл бэлэдхэлгэдэ 70-һаа үсөөн бэшэ хүн ябаха зэргэтэй байгаа.

Эндэхи зооветучастогай мэргэжэлтэд С. Бадашкеев, Г. Смирнова гэгшэд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэхын түлөө оролдолго хэшээл гарганагүй, тэжээл тухай олон юумэ хэлэбэшье, тэрэнээ бодото дээрэнь дүүргэдэггүй байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэһэн дээрэһээ олон малаа гарзалуулһан ба турааһан байгаа. Теэд энэ жэлэйнь хүдэлмэри дээрэһээ харахада нёдондоһойнгоо алдууе дахин дабтаха гэжэ байна.

Я. Качин.

КПСС-эй ОБКОМДО

Ниитын малажалда тэжээл бэлэдхэхэ талаар социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай Мухаршэбэрэй аймагай „Победа“ колхозой колхознигуудай хандалга тухай

КПСС-эй обкомой бюрогой **тогтоохонь:**

Ниитын малажалда тэжээл бэлэдхэхэ талаар социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай республикын эрэгтэй, эмэгтэй бүхы колхознигуудта Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудай хандалгые һайшааха.

Бүхы бригаданууд, фермэнүүд ба колхознигуудай хамтын суглаанууд дээрэ хандалгые зүбшэн хэлсүүлхэ гэжэ партиин айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые ба колхозуудай партийна эхин организацинуудые уялгалха. Тэжээл бэлэдхэлые эмхитэйгээр ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхын, бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ, тогтоогдоһон түсэбөө колхоз бүхэнэй заатагүй дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бригаданууд, фермэнүүд ба колхозуудай хоорондо мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэг эмхидхэхэ. Абаһан уялгануудай хэр зэргээр дүүргэжэ байһыень шалгаха, мүн өөһэд хоорондын шалгалта саг үргэлжэ үнгэргэхэ, шалгалтын дүнгүүдые бригаданууд, фермэнүүд ба колхознигуудай суглаанууд дээрэ, тэрэшэлэн аймгүйсэдкомууд ба партиин айкомуудта зүбшэн хэлсэхэ.

Тус тогтоолые дүүргэхэ талаар ямар хэмжээ абаһан тухайгаа КПСС-эй обкомдо энэ оной июлиин 20 хүрэтэр элидхэхыень партиин айкомуудые уялгалха.

„Куйбышевгидростройн“ адресаар

ПОСЕЛОК КОМСОМОЛЬСКИЙ (Куйбышевска область), июлиин 7. (ТАСС). «Куйбышевгидростройдо» ороной заха хизаар бүриһөө түхеэрэлгэ ба материалнууд ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Арматурно-гагналгын заводуудай барилгын талмай дээрэ 10—15 тонно ашаа үргэхэ крануудай частьнуудые тээһэн вагонуудай ашаан үсэглэдэр буулгагдаа, эдэ крануудые «Подъёмник» гэжэ Московско завод бүтээһэн байна. Час соо 40 кубометр бетон үйлэдбэрилхэ «Строймашина» заводой бетономесосууд доодо шлюзэй барилга дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Барилга һүүлэй үедэ Уралһаа 30 бульдозер, Минск ба Ярославльһаа—дизельнэ грузовигууд-самосвалнуудые абаба. Могутова хадын шулуу буталан абажа байгаа механизаторнууд 25 тонно ашаа тээхэ гурбан автомобиль һаяшаг абаа.

«Куйбышевгидростройн» ашаа буулгаха замууд дээрэ элдэб янзын ашаатай 200 гаран вагон үдэр бүри ерэнэ. Олон мянган тонно барилгын материалнууд уһан замаар ерэдэг байна.

Үбһэ хуряалгын халуун хүдэлмэри эхилээ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ һүри лэлгэ.

М. Баировай фото.

Партиин Центральна Комитедтэ ба Советскэ правительствода хизааргүй үнэн сэхэ байлга

Манай ороной шэнэ амжалтануудай түлөө

Эхэ орон! Энэ үгэ арюун һайхан үгэ гээшэ. Советскэ хүндэ Эхэ оронһоо үлүү хайратай юушье байхагүй.

«Серп ба Молот» гэжэ столична заводой металлурганууд Эхэ оронойнгоо түлөө, тэрэнэй һалбаран хүгжэхын түлөө үдэрһөө үдэртэ ажаллажа байна. Тэдэнэр түрүүшын хахад жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур нилээд ехэ булад ба бэлэн прокат үгэбэ. Булад хайлуулагшад, прокатчигууд, булад шудхагшад, хүдэлмэришэд, инженернүүд ба албахаагшад үйлэдбэриин шэнэ резервнүүдые элсүүлэн эмхидхэхые шиидэжэ, 1953 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр, партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхээр бэлэн байна.

Үнгэрһэн үдэр металлурганууд заводой хамтын суглаанда ерэбэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэри тухай КПСС-эй МГК-гэй секретарь нүхэр Капитоновой хэһэн мэдээсэлые ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Хорото муухай провокатор Берия засагые буляажа абахын түлөө өөрынгөө зэбүүрхэмэ хэрэгүүдые ябуулһан байна. Тэрэ хадаа колхозуудые һуларуулан муудуулха, ороние эдеэ холоор хангалгада бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулха гэжэ оролдоһон байна. Бузар урбагша Берия Советскэ Союзай арадуудай дунда дайсан харша харилсаа, хэрэлдээ шууяа гаргахые оролдобо. Тэрэ хадаа Коммунистическэ партиие һандарган бутаргаха зорилготой байгаа, гадаадын капиталай аша туһые хамгаалһан, уласхоорондын империализмын агент болоһон байгаа.

Бериягын үүдхэжэ байһан атаа мэен, мэхэ гохо, хорото ябуулга, урбалга хэхэ гэхэ мэтын хэрэгүүд элирүүлэгдээ. Парти бүхы советскэ арад зонтойгоо коммунизм байгуулгые үргэлжэлүүлнэ. Советскэ арад партидаа бэеэ үгэнхэй юм, тэрээндэ бүхы сэдьхэлээрээ этигэнэ. Коммунистическэ партиин ямаршье дайсаниие советскэ арад өөрынгөө дайсан гэжэ харана, тоолоно.

Коммунистическэ партиин абаһан хэмжээ-ябуулганууд бүхы орон доторнай һайшаагдажа, дэмжэгдэһэн байна. Бүхы арадтал адляар, Москвагай ажалшад Бериягын хэжэ байһан урбагша ябуулгануудта тон гүнзэгыгөөр зэбүүрхэнэ, КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолнуудые һайшаана.

Заводой директор нүхэр Ильин, ВЛКСМ-эй Комитедэй секретариин орлогшо нүхэр Киселёв, копровошихтово цехын шэгнүүршэ нүхэр Романова ба бусад партида үнэн сэхэ байлга тухай, Эсэгэ орондоо халуунаар инаглан дурлалга, тэрэнэй дайсадта зэбүүрхэлгэ тухай хэлэһэн байна.

—Партиин хүсэн ба илагдашагүй байлга хадаа олониитэ арад зонтоёо тон бүхэ барисаатай байһанһаа болоно,—гэжэ «250»-дахи станай вальцовщик нүхэр Тимаков хэлэнэ,—манай ороной ажалшад, арад зонойнгоо ажана һайн байдал тухай парти ба правительствын оролдоһондо ажалай шэнэ амжалтануудаар харюусана. Манай станай коллектив түрүүшын хахад жэл соо нилээд ехэ металл түсэбһөө гадуур үгэһэн ба 512 мянган түхэриг алмаһан байна.

— Советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро гадаадын ба дотоодын дайсадтай тэмсэхэ талаар бага бэшэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа, — гэжэ мартеновскэ 1-дэхи цехын ахалагша мастер нүхэр Чесноков хэлэбэ, —Манай хүсэн хадаа хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай бата холбоон, арадуудай хани барисаан, партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэрилгэ болоно.

Тэдэнэр арадай мэхэтэ ба хорото дайсан Бериягын антипартийна ба гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан хэмжээнүүдые һайшааба. Коммунизмын илалтын түлөө бүри һайнаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ металлургнууд үгэеэ үгэбэ.

(ТАСС).

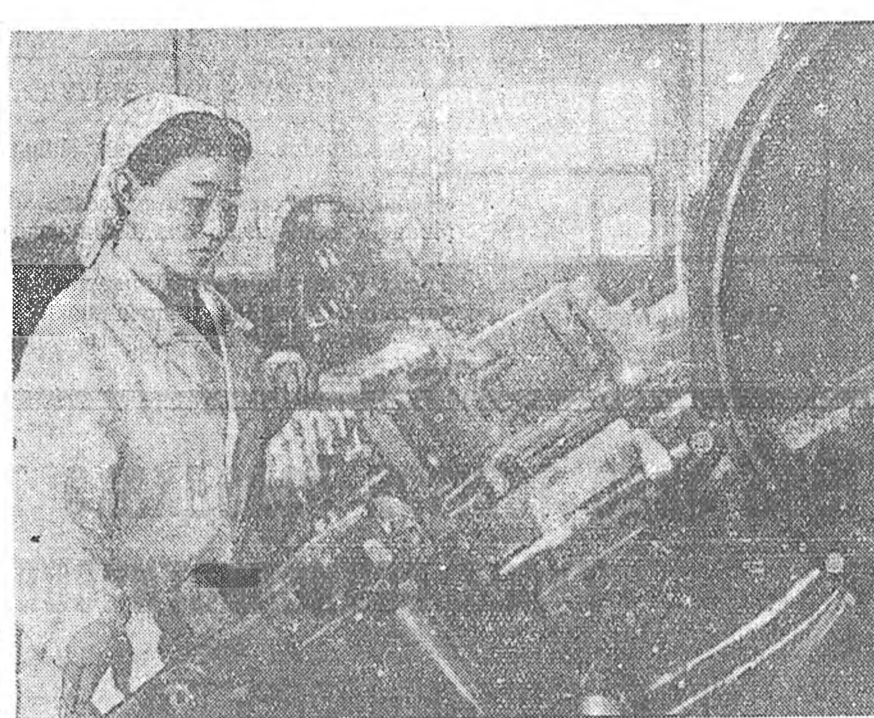

Софья Шанхаева зургаан жэлэй саада тээ мяха-консервын комбинадай консервын заводой жестяно-баночна цехтэ хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Цехын хуушан хүдэлмэришэд тэрээндэ саг үргэлжэ туһалжа, мэргэжэл сэхэтэй хүдэлмэришэн болгоо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Софья штамповальщицаар хүдэлмэрилхэ зуураа, һара бүриингээ нормые нэгэ хахадһаа дээшэ дүүргэжэ, стахановка гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Шанхаева хүдэлмэрилжэ байна. М. Минеевэй фото.

Харгы заһабарилагшадай үүсхэл

Хойто-Байгалай аймагта харгы заһабарилгаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Энэ хүдэлмэридэ аймагай бүхы колхозууд ба эмхи зургаанууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Нижне-Ангарск тосхоной хажуугаар урдажа гараһан Молокон гэжэ гол дээрэ 76 метр утатай хүүргын барилгада аймцентрын хүдэлмэришэд ба албахаагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Энэ хүүргые тэдэнэр богонихон болзор соо барижа дууһаа.

Мүн аймагай колхознигуудай хүсөөр түргэн урадхалтай Холодная, Тыя, Слюдянка гэжэ голнууд дээгүүр хүүргэнүүд баригдажа дүүргэгдэбэ.

Аймаг дотор харгы заһабарилгын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай асуудал июнь һарада болоһон КПСС-эй айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, энэ асуудалаар тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа. Жэшээлхэдэ, Нижне-Ангарск тосхонһоо Байкальск гэжэ тосхон хүрэтэр 80 километр утатай шэнэ харгы барилгын хүдэлмэри эхилхэ гэжэ хараалагдаһан байха юм.

Пленумэй шиидхэбэри бүхы партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Душканчан гэжэ тосхоной территориальна партийна организациин коммунистнуудай үүсхэлээр энэ тосхонһоо аймагай центр хүрэтэр шэнэ харгы барилгын хүдэлмэриие һаяар дүүргэхэ гэһэн уялга Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид абаа һэн. Абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэдэнэр харгы заһабарилгын тусхай бригада эмхидхээд, эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ эхилһэн байна. Мүн Душканчан тосхоной ажалшадай хүсөөр хэдэн дахин воскресшигүүд үнгэргэгдөө. Колхознигуудай ба ажалшадай эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар Душканчан ба Нижне-Ангарск хоёрой хоорондохи харгы барилга июниин 1-дэ дүүргэгдээ.

Мүнөө Нижне-Ангарск ба Байкальск хоёр тосхоной хоорондохи харгы барилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдажа байна.

И. Волегжанин.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

СССР-тэ США-гэй Хэрэгүүдэй Саг зуурын Этигэмжэтэ О'Шонесси июлиин 10-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Я. Вышинскидэ орожо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовой нэрэ дээрэ бэшэгдэһэн иимэ бэшэг үгэбэ:

«Та Дээдэ зэргэтэн,

Германиин Советскэ зононуудтахи условинууд ба энэ районой хүн зоной улам ехэдэжэ байгаа бэрхэшээлнүүдтэ ороһон тушаа президентын ехээр һанаагаа зобожо байһан тухайнь Танда дамжуулхыемни тэрэ намайе түлөөлһэн байна. Холбоото Штадуудай Правительство ба арад болбол энэ районой хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгын таһалгаряагүй муудажа байһан тушаа илангаяа һанаата болоно, энэ муудалга хадаа нютагай засагуудта эсэргүүгээр хэгдэһэн һүүлшын демонстрацинуудай шухала фактор болоһон байна.

Заншалайнгаа ёһоор Холбоото Штадууд ядарал, үлэсхэлэн ба үбшэнэй гараһан лэ газартань тэдээниие хүнгэдхэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байгаа. Германидахи эзэмдэлгын держава байһан туладаа минии правительство Германиин арадай ажана байдал тушаа һонирхохо ёһоороо һонирхоно. Германиин зүүн хубидахи хүн зондо туһаламжа яаралтайгаар үзүүлхэ ябадалай шухала байһан тушаа минии правительствын анхаралые Германидахи тэрээнэй Верховно Комиссар, мүн тэрэшэлэн канцлер Аденауэр хандуулһан байна.

Тиимэһээ минии правительство энэ шухала зүйл тушаа анхаран, Зүүн Германиин хүн зондо хубаахын тулада эзэмдэгшэ гүрэн Советскэ Союзда сэнгэйнгээ талаар 15 тухай миллион долларэй ороохо, сахар, өөхэ тоһон, соево тоһон ба бусад зарим товарнуудһаа бүридэһэн эдеэ хоолой зүйлнүүдые дурадхаха гэжэ шиидэһэн байна.

Хубаалгын арга методүүд ба дамжуулан үгэлгын газарнууд тушаа тодорхойлолтонууд Германидахи бидэнэй тус тус Верховно Комиссарнуудай аппарадуудаар зохёогдохо байһаниинь дамжаггүй, тиин Холбоото Штадуудай Германидахи засагаархид энэ асуудалаар Советскэ Правительствын шиидхэбэри гарган сасуу тэдэ тодорхойлолтонуудые зохёолго тушаа советскэ засагаархидта хандаха юм.

Энэ дурадхал тушаа Нэгэдэмэл Королевствын ба Франциин правительствонуудта мэдээсэгдэнхэй.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй дуталгаһаа боложо, Зүүн Германиин хүн зоной ядаржа байһан ябадалай түргэнөөр хүнгэдхэгдэхынь тулада, энэ дурадхалые Советскэ Правительствын хүлеэн абаһан тухай намда шадаал һаа түргэнөөр мэдээсэхэ бэзэ гэжэ Танда би этигэнэб. Шахардуу байдалай тохёолдоһон энэ үедэ саг гээхэгүйн тула, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй түрүүшынхииень Германидахи зональна ба секторнэ хилэнүүдтэ энэ дары абаашагдаха байна.

Та Дээдэ зэргэтэн, тон ехээр хүндэлжэ байһандамни этигыт.

Элим О'Шонесси».

Июлиин 11-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов США-гэй Хэрэгүүдэй Этигэмжэтэ О'Шонессиин бэшэгтэ харюу эльгээгээ:

«Хэрэгүүдэй Этигэмжэтэ хүндэтэ господин,

Германиин зүүн хубидахи эдеэ хоолой байдал тушаа США-гэй президентын һанаагаа зобоһон хэбэртэйгээр ба США-гэй правительство Германиин энэ хубиин хүн зондо эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдые эльгээжэ, тэдэнэй дунда хубаахын тулада 15 миллион доллар һомолоо гэжэ Танай июлиин 10-най бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан доро дурсагдаһан зүйлдэ США-гэй правительствын анхаралые хандуулха шухала гэжэ тоолоноб.

Германиин Зүүн хубидахи байдал тухай США-гэй правительствын зүб бэшэ мэдээ абаһаниинь Танай мэдээсэл сооһоо харагдана. Энэ хадаа ямар нэгэн хүлеэгдээгүй зүйл бэшэ байна, юуб гэхэдэ, танай мэдээсэһэнэй ёһоор, Зүүн Германи тухай информаци болбол Берлинэй зүүн хубида ниитын журам эбдэһэнэй түлөө гол харюусалга даагша Германидахи американска Верховно комиссар ба боннско канцлер Аденауэр гэгшэдһээ абтаһан байна, журам эбдэлгэ тухай Та дурдаһан байгаат. Эдеэ хоолой болон бусад магазинуудые шатаахын тула, ГДР-гэй гүрэнэй эмхи зургаануудай албахаагшадта добтолхын ба бусад ааша гаргахын тула хүлһэншэдэй, уголовно этэгээдүүдэй бүхэли бүлэгүүдые Берлинэй американска секторһээ эльгээхэ ябадалые июниин 17-до тэдэнэрэй хэрбээ эмхидхээгүй һаань, Берлиндэ журам эбдэлгэ оройдоошье гарахагүй байгаа.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, немецкэ хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха тушаа США-гэй правительство һанаагаа оройдоошье зобоно бэшэ, харин немецкэ хүн зоной ёһотой интересүүд тушаа ёһотой анхарал оролдолготой ямаршье холбоогүй, пропагандистска маневр хэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Советскэ Союз ба Германска Демократическа Республика хоёрой хоорондо бата бэхи хани харилсаанай тогтоһон тула Советскэ Правительство германска хүн зондо энээнһээ урда тээшье эдеэ хоолой зүйлнүүдээр туһалжа байһан юм гэжэ США-гэй правительствода дамжуулан мэдээсэхыетнай энээгээр гүйнаб. Советскэ Правительство ГДР-гэй хүн зондо хэрэгтэй болоһон лэ сагтань саашадаашье эдеэ хоолой зохихо туһаламжа ба СССР болон ГДР-гэй правительствонуудай хоорондохи хэлсээнтэй зохилдуулан бусадшье туһаламжа саашадаа үзүүлхээр бэлэн байна.

Хүндэлэгшэ В. МОЛОТОВ».

Түрэл Коммунистическэ партитаяа бидэнэр хододоо хамтадаа ябанабди

ЛЕНИНГРАД, июлиин 10. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй дүнгүүдтэ зорюулагдаһан угаа ехэ митингнүүд городой предприятинууд дээрэ болобо.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум тухай газетэнүүдтэ толилогдоһон информационно мэдээсэлые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые Киевскэ заводойхид уншаба. Бүхы цехүүдтэ суглаанууд болоо.

Үгэ хэлэхэ зуураа, булад хайлуулагша М. Мурзин ингэжэ мэдүүлбэ:

— Арадай дайсан Берияе партиин зэргэнүүдһээ гаргаха ба сүүдтэ үгэхэ тухай манай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэриие, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые бидэнэр нэгэн һаналаар һайшаанабди. Тэрэнэй антипартийна ба гүрэндэ эсэргүү ябуулгануудые партиин Центральна Комитет саг соонь зогсоогоо.

Манай партиин, правительствын, советскэ арадай нэгэдэл агуу ехэ, эбдэршэгүй юм.

Штамповуудай ба түхеэрэлгэнүүдэй цех соо болоһон суглаанууд дээрэ хайлуулагша М. Афанасьев ингэжэ мэдүүлбэ:

—Коммунистическэ парти арадтай хододоо хамтадаа ябаха юм, манай арад партияа дахан хододоо ябаха юм. Манай хэн бүхэмнай политическэ һэрэмжэеэ үргэхэ, советскэ гүрэнэй дайсадай бузар муухай аашануудые элирүүлхэ ябадалдань парти ба правительствода туһалха байна.

Сталинай нэрэмжэтэ металлическа заводой хүсэтэ турбинануудые бүтээгшэд КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тухай мэдээсэлдэ зорюулагдаһан суглаанда ерэбэ. Парткомой секретариин орлогшо нүхэр Сироткин үгэ хэлээ. Советскэ хүн бүхэн хадаа Бериягын хэрэгһээ политическэ урогуудые абахын, һэрэмжэеэ улам дээшэлүүлхын, партиин XIX съездээр табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлэн эмхидхэхэ ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Гидротурбинна цехын разметчик нүхэр Дмитриев ингэжэ хэлэбэ:

—Партийна нэрэ хүндэсэ, советскэ хүнэй түхэл шарайе гээһэн муухай авантюрист Берия парти ба правительствын шухала шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ ябадалда һаад хэжэ, советскэ арадуудай ахадүүгэй бүлэдэ дайсан харша харилсаануудые ба хэрэлдээ шууяа гаргахые һэдэбэ. Советскэ байгуулалта бата хэрэм, эбдэршэгүй юм. Манай партиин Центральна Комитедые өөрынгөө бата нэгэдэлээр тойрон нигтаар жагсахабди, ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахабди.

Механо-хабсаруулгын цехын залуушуулай үмэнэһөө нүхэр Милькова үгэ хэлэбэ.

— Бериягын хорото муухай ябуулганууд комсомолецуудые ба манай бүхы залуушуулые гүн гүнзэгыгөөр зэбүүрхүүлнэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Тэрэнэй хорото хара хэрэгүүд партиин, правительствын, советскэ арадай эбдэршэгүй хүсэнтэй ба нэгэдэлтэй дайралдажа бута һүрөө. Бидэнэр Эхэ орондоо инаг дуратай ба үнэн сэхэ байхаар, пролетарска интернационализмын идейнүүдтэ үнэн сэхэ байхаар залуушуулые хүмүүжүүлхын тулада улам һайнаар хүдэлмэрилхэбди.

Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» заводой хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, техникүүдэй ба албахаагшадай суглаан үдэрэй халаанай дүүрэһэнэй һүүлээр мүнөөдэр болоо. Томо машинануудай цехын ахалагша мастер С. К. Черток трибуна дээрэ гаража, ингэжэ хэлэбэ:

— Партиин Центральна Комитет болбол мэхэтэ муухай Бериягын хорото бузар һанаашалгануудые элирүүлээ, тэрэнэй гэмтэ ябуулгые харуулаа. Бидэнэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие нэгэн һаналаар һайшаанабди, манай Эхэ ороной интересүүдтэ урбагша этэгээдые шэрүүн шангаар хэһээхые эринэбди.

Залуу слесарь Ю. А. Фирсов ингэжэ хэлэбэ:

— Империализмын агентын хорото муухай аашанууд элирүүлэгдээ. Партиин зэргэдэ айлган һүгэдүүлхэ ябадалые үүсхэжэ, советскэ арадай нэгэдэлые эбдэжэ хэншье шадаагүй, хэзээдэшье шадахагүй юм.

Суглаануудта хабаадагшад шиидхэбэринүүдые нэгэн һаналаар абаа, тэдээн соогоо тэдэнэр КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолнуудые һайшаана, тэдэнэр партиин Центральна Комитедые тойруулан өөһэдынгөө зэргэнүүдые улам нигтаар жагсаахабди гэжэ найдуулна.

Түрүү бригадын ажал

Онохойн модоной комбинадай коллектив Үдэ голоор урдажа ерэһэн барилгын модые уһанһаань саг соонь гаргажа абаха, тэрэниие саашань, арадай ажахыда түргэнөөр эльгээхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Тус комбинадай коллектив модо уһанһаа гаргалгаар июнь һарынгаа түсэбые 119 процент дүүргээ. Энэ хүдэлмэридэ нүхэр Сальниковай, Афанасьевай ба Невринэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд эрхим амжалтануудые туйлаа. Тэдэнэр үдэр бүриингөө нормые 120—160 процент дүүргэнэ.

Нүхэр Сальниковай бригадада ажалай эмхидхэл һайнаар табигданхай. Энэ бригадын гэшүүд ажалайнгаа һүүлээр үглөөдэр хэн юу хэхэб, хаана хүдэлмэрилхэб, ямар зэр зэмсэгүүдые хэрэглэхэб гэжэ түсэблэн хараалдаг юм. Тиимэһээ тус бригадын гэшүүд халаан соогоо хэхэ хүдэлмэреэ һайн мэдэдэг тула үдэр бүриингөө графигые таһалгаряагүйгөөр дүүргэнэ. Энээнһээ боложо ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдээ.

Модо уһанһаа гаргалга механизмые гүйсэдөөр ба зүбөөр ашаглаһанһаа дулдыдадаг. Тус бригадын лебёдчик нүхэр Еременко ТЛ-3 гэжэ лебёдкые һайнаар, зүбөөр ашаглажа, халаанайнгаа нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Лебёдконь хододоо бүрин бүтэн байдаг.

В. Тарабаев.

КИРОВОЙ НЭРЭМЖЭТЭ АРТЕЛЬДЭ

Улан-Удэдэ, Сэлэнгын хүүргын зүүн добуун дээрэ С. М. Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель оршодог. Эндэ юрын хүдэлмэришэдһөө абаад, инженернүүд, техникүүд хүрэтэрөө ажалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байдаг эбтэй коллектив хүдэлмэрилдэг юм. Тус коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ ганцашье валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө бэшэ, харин ассортиментыень үргэдхэхэ, продукциин сортые дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн тэмсэл ябуулна. Үнгэрһэн жэлһээ эхилжэ, эндэ түмэр оронуудай булад пружинатай (панцерна) сеткэнүүд хэгдэдэг болоо. 1951 онһоо хойшо республика соо эндэ анха түрүүшынхеэ эмалированна аяганууд, кружканууд, кастрюльнууд ба ведронууд үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлэлсэхын тулада тус коллектив хүсэ шадалаа гамнангүй, шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр 1953 оной үнгэрһэн хахад жэлэй үйлэдбэрилгын даалгабариие 147,0 процент дүүргээ. Тиихэдэ июнь һара соо эмалированна амһартануудые үйлэдбэрилхэ даалгабаряа 139,8 процент, хара лист түмэрөөр амһартануудые хэхэ даалгабаряа 121,9 процент, панцерна сеткэтэй шэрдэгдэмэл оронуудые хэхэ даалгабаряа 113,2 процент дүүргээ.

Эмалировачно цех соо ороходо олон янзын бага схэшье амһартанууд хэдэн гар дамжан, аршагдажа, угаагдажа, будагдажа, хатаагдажа ерээд, 900 градус халуунтай пеэшэн соо орожо шэрээгдээд, бэлэн боложо гарана. Энэ цехынхид валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, нэгэдэхи сортын продукци үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө ехэхэн тэмсэл ябуулна. Түсэбэй ёһоор 40 процент нэгэдэхи сортын, 60 процент хоёрдохи сортын продукци гаргахын орондо мүнөө 60-һаа 70 процент хүрэтэр нэгэдэхи сортын продукци гаргана.

— Гаргаһан продукцимнай шанар яахадаа һайн байдаг бэ гэхэдэ, — гэжэ эмалировщица-бригадир Прасковья Васяева хэлэнэ,—бидэнэр технологиин заабаринуудые наринаар сахидаг байнабди. Имагтал энээнэй ашаар, мүн бусад цехүүдэй хахал фабрикадуудые эрхим шанартайгаар хэжэ үгэдэгэй ашаар нэгэдэхи сортын продукци гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэбди.

Энэ цехтэ үйлэдбэриин түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, эмалировщигууд Атанова, Кузнецов, Вавилов гэгшэд үдэр бүри нэгэ хахад, хоёр нормо һайн шанартайгаар дүүргэдэг байна.

Механическа цехтэ түмэр оронууд мүн лэ станогуудые дамжан бүтээд гаража байдаг. Тус коллективэй дундашье үйлэдбэриин түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, дүй дүршэл ехэтэй дархан Василий Терентьевич Степанов өөрынгөө хөөргэшэ-туһалагша залуухан хүбүүн Иван Коробкотой хамта үдэрэйнгөө даалгабариие 130—150 процент эрхим шанартайгаар дүүргэнэ. Тиихэдэ главна механик Коптеровой хүтэлбэрилдэг таһагайхид үйлэдбэриингөө даалгабариие 250-һаа доошо оруулнагүй, мүн нүхэд Н. Храмовай, Б Шляхын, П. Унагаевай, Д. Савельевэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд хоёр дахинһаа үлүүгээр дүүргэдэг байна.

Нёдондоной энэ артель һайнаар түхеэрэгдэһэн тусхай лабораторитой болоо. Тус лаборатори шэнжэлэлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, нёдондонһоо хойшо үсэд шангаар тэмсэжэ, туршалга ба шэнжэлэлгэнүүдые хэһэнэй эсэстэ мүнөө үнэгүй аад, эрхим шанартай хүрин улаан үнгэтэй шэрэ бии болгоо. Энэ шэрэ хадаа харша соогуур үригдэжэ, хаягдажа хэбтэдэг түмэрэй зоргодоһон ба ашаглагдаһанайнгаа удаа хэрэгээ барагдажа Сэлэнгэ руу адхагдадаг байһан сернэ кислота хоёрһоо абтадаг байна. Түмэрэй зоргодоһые ашаглагдаад, хэрэггүй болоһон сернэ кислота соо хэхэдэ тэндэнь химическэ реакци болоод, һүүлдэнь эгээл ёһотой байбангай хрусталнууд бии болоно. Тэдэ хрусталнуудые олон ондоо бодосуудтай холижо, үлтэлэн тээрмэдэхэдэ, хүрин улаан үнгэтэй шэрэ боложо гарадаг байна. Мүнөө энэ шэрые шэнжэлхэ талаар лабораторно туршалга, шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ дүүрээд, ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэг үлөө. Урдань тус артель энэ шэрэтэй адлирхуу шэрые тонныень 1300 түхэригөөр Москваһаа асардаг байгаа. Холоһоо зөөдэг дээрэһээ боложо, шэрээр дуталдаха ушарнууд али олон үзэгдэдэг һэн. Энэ шэрэ үйлэдбэрилдэг болоһоной ашаар гүрэнэй ехэхэн мүнгэн зөөри алмагдаха байна.

— «Нютагай промышленностьда ба олзоборилгын кооперацида хэрэгтэй түүхэй эдэй базануудые союзна республикануудта хүгжөөхэ» гэжэ партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ, — гэжэ лабораториие эрхилэгшэ хорёод наһатай инженер Тамара Сергеевна Александрова хөөрэнэ.— Энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө бидэнэр бүхы хүсэ шадалаа гаргахабди. Урдань ондоо областьнуудһаа, заримдаа Ленинградһаа асардаг байһан полевой шпат гэжэ хайладаг хайр шулууе Бичураһаа, һүүлэй үедэ тон лүтын Иволгаһаа асардаг болообди.

Мүнөө тус артелиин коллектив жэлэйнгээ үйлэдбэриин даалгабариие уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд болон комсомолецууд ябана. Тэдэнэр өөһэдынгөө эрхим ажалаар бусадта жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ.

— Иимэ коллективтэй юушье бүтээжэ болохо байна,—гэжэ артелиин түрүүлэгшэ Ефрем Алексеевич Чайгерев омогтойгоор хөөрэдэг.

Д. Цыренжапов.

Тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэбди

Табадахи табанжэл соо хүдөө ажахые, илангаяа малажалые хүгжөөхэ талаар машинно-тракторна станцинуудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гэжэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэнэ.

Энэ зорилго бэелүүлэн, харьяата колхозуудайнгаа экономикые бүри хүгжөөхын түлөө манай машинно-тракторна станци ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Манай МТС-тэ 5 колхозууд ородог, эдэнэр бултадаа мал олонтой юм: Манай МТС-эй харьяата колхозуудта ниитын малда тэжээлэй база байгуулха асуудал үшөө шиидхэгдээгүй байhаар. Энэ шалтагаанhаа боложо, колхозуудай ажахын гол hалбари болохо малажал үшөөл хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ, малай ашаг шэмэнь, олзо доходынь бага байха юм.

Малажалые хүгжөөлгэдэхи энэ гээгдэлые усадхажа, малай тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ зорилго бэелүүлхын тулада тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ёhотойбди. Ойрын хэды жэлнүүдтэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тулада манай МТС-эй харьяата колхозуудта хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэнэ. Бүдүүн тэжээлэй ехэнхи хубиие хээрын сабшалан дээрэhээ абтадаг хадань hүүлэй жэлнүүдтэ манай колхозууд машинно-тракторна станцитай хамта сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Жэшээнь, «Улаан Оронго» колхозой луговодууд hүүлэй хэды жэл соо сабшалан дээрэhээ hайн ургаса абажа байна. Энээнэй ашаар тус колхоздо малай үбэлжэлгэ эмхитэй hайнаар үнгэргэгдэдэг байха юм. Энэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригада энэ жэлдэшье сабшалан дээрээ горьтой хүдэлмэри хэhэн байна. Мүн томодхогдоhон «Коммунизм» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор газараа уhалhан, үтэгжүүлhэн, модо шулуунhаань сэбэрлэhэн байгаа. Эдэ бүхы хүдэлмэриие колхознигууд МТС-эй механизаторнуудтай хамта ябуулдаг байна.

Манай МТС жэл бүри тэжээл бэлэдхэлэй, сабшалангай мелиоративна ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ боложо байна. Энэ хабартаа манай механизаторнууд олон янзын хүдэлмэри хээ. Ногооной ургаса hайжаруулха хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта сабшалангай газар үргэдхэхэ хэмжэнүүд абтана. Боролжо бургааhа, харганаа ургашаhан 75 гектар газар сэбэрлэгдээ, 60 гектар хубхэнтэй газар борнойлогдоо, 30 гектар намагтай газар хатаагдаhан байна. Мүн ургаса муутай байдаг 72 гектар газарые хахалжа, тэжээлэй корнеплодууд ба зелёнко болохо овёс таригдаhан байгаа.

Энэ жэлдэ манай МТС-эй харьяата колхозууд тэжээлэй культуранuудай тарилгын талмай үргэдхэhэн, тарилгыень саг болзор соонь хэhэн байха юм. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ силосны шэнэ культура — кукуруза тариhан байнабди.

Мүнөө үбhэ хуряалгын харюусалгатай саг ерэбэ. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада республиканска социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ Иволгын МТС-эй механизаторнуудай уряае манай МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжээд, энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ шиидээ. Манай МТС «Улаан Оронго», «Коммунизм» колхозуудта трактораар үбhэ хуряалгын ехэнхи хүдэлмэриие хэхэ байна. Бэшэ колхозуудаймнай сабшалангай ехэнхинь аралнуудта юм.

Үбhэ хуряалгада бидэнэр үнинэй бэлэдхээбди, энэ жэлдэ түрүүшынхеэ үбhэ хуряалгые комплексноор үнгэргэхэ байнабди. Комплексно хуряахада үбhэн сэбэр hайханаар абтаха байна. Тиимэhээ бидэнэр бүхы түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэжэ эхилhэн байгаабди. 2 стогометатель өөhэдөө хэжэ дүүргээбди. Мүн үбhэ хуряалгын бүхы машинануудые — сенокосилканууд, тармуурнууд саг соогоо заhагдааhэн. Мүн тросово волокушануудые түхеэрhэн байнабди.

Үбhэндэ гарахын урда тээ сенокосилкын машинистнуудай семинар үнгэргэгдөө. Мүн сенокосилкануудые шэрэхэ тракторнуудые хүдэлмэридэ бэлэдхэhэн, техническэ харууhа хэhэн байгаабди. Хамтадаа 4 гусеничнэ, колёсно 6 тракторнууд үбhэнэй хүдэлмэридэ ябалсаха юм. Эдээндэ дүршэлтэй трактористнууд ажаллаха байна. Мүнөө үбhэ сабшалгын тракторна 10 агрегадууднай бултадаа колхозуудайнгаа сабшалан дээрэ гаранхай. «Улаан-Оронго», «Коммунизм» колхозуудай тракторна агрегадууд Олзон гэжэ участогта үбhэ сабшажа эхилбэ.

Энэ жэлдэ манай МТС ехэ хэмжээнэй силос дараха юм. Силосорезкэнүүдээ бултыень заhабарилжа бэлэн болгообди. Силос дараха траншейнүүдые бэлэдхэжэ байнабди. «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудта трактораар нэгэ нэгэ траншейнүүд хэгдэhэн байна. Мүнөө силос даража эхилээбди.

Мүнөө манай МТС-эй харьяата колхозууд үбhэ сабшалгые хаа хаанагүй жэгдэрэн эхилжэ байна. Энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, ниитынгээ адуу малые тэжээлээр хангахын түлөө манай механизаторнууд колхозниггуудтай хамта бүхы хүсэл оролдолгоо гаргаха юм.

С. Танхасаев,
Саянтын МТС-эй директор.

Сэлэнгын аймагай Юрөө нютагта байдаг Бурят-Монголой хүдөө ажахын hургуули түрүүшынгээ жэл шубуу үсхэбэрилгын таhагтай болонхой. Энэ таhагта hуража гараhан хүн колхозой шубуунай фермые даагша болохо юм. Һаяхан эдэнэр Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо практикада ерээ. Тус hургуулиин hурагша А. К. Рябова шубууе хайшан гэжэ үсхэбэрилхэ тухай hурагшадтаа хөөрэжэ үгэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шубуу үсхэбэрилхэ таhагай hурагшад Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермэ дээрэ байна.

С. Доржиевай фото.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР ХОЁР ТОННО НООhО

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь А. А. Нижальский) гүрэндэ нооhо тушааха даалгабаряа аймаг дотороо баранhаа урид дүүргэhэн юм. Мүнөө тус колхоз түсэбhөө гадуур хоёр тонно нооhо тушаагаа. Тэрэ нооhондоо автомашина абаха гэжэ хараална.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз түсэбhөө гадуур тушааhан нооhондоо хоёр автомашина абахаяа байна.

КОЛХОЗОЙ КУМЫСОЛЕЧЕБНИЦЭ

Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени колхознигуудайнгаа амаралтые hайнаар үнгэргэхэ ба тэдэнэй элүүр энхые хамгаалха хэрэгтэ ходоодоо анхарал хандуулжа байдаг. Һаяхан тус колхоз Аргада голой эрьеын үзэсхэлэн гоё газарта кумысолечебницэ нээбэ. Эндэ амарагшадай культурнаар сагаа үнгэргэхэ бүхы арга боломжо бии.

Мүнөө тэндэ 20 хүн амаржа байна.

БАРИЛГАШАДАЙ УЯЛГА

Нүхэр Дылыковэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригада ганса өөрынгөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, харин бүхы аймаг соогоо эрхим ажалаараа суурхана. Нёдондо жэлдэ энэ бригада эбэртэ малай 7, тугалай 6 байра, айлай орохо 12 гэр барижа тушааhан байгаа. Бригадын гэшүүд томодхогдоhон фермын зунай байра барижа hаяхан дүүргэбэ. Мүнөө 4000 толгой шубуунай, 700 толгой хониной багтаха байрануудые барижа байна.

Бригадын гэшүүд нүхэд Дорбазаев, Бурлаев, Тудупов, Рабжинов, Бадмаев, Ринчинов гэгшэд гансал hайн шанартайгаар барилга хэжэ, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

С. Тараскин.
В. Баторов.

Пионернүүдэй лагерьта

Бичурын аймагай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай 53 hурагшад Хёлго мүрэнэй эрьедэ Красное Поселье гэжэ гоё hайхан талмайтай тосхондо hайнаар түхеэрэгдэhэн пионерскэ лагерьта амаржа байна. Эдэнэй дунда экзаменуудаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэhэн hурагшад олон.

Тус лагерьта шатарай, драматическа, дуунай болон бусад кружогууд тэдэнэй хабаадалгатайгаар хүдэлмэрилнэ. Хүмүүжүүлэгшэ Мальцевай хүтэлбэреэр пионернүүд экскурсяар ой тайга гаража, байгаалиин байдалтай танилсаhан байна. Дахяад болохо экскурсидаа hурагшад нютагай ургамалнуудай гербаринуудые, хорхой шумуулнуудай коллекци, аша туhатай малтамалнуудые суглуулхаар бэлдэнэ. Тэдэнэр суглуулhан гербари болон элдэб коллекцинүүдээ Бичурын дунда ба бусад hургуулинуудай биологическа кабинедүүдтэ үгэхэ юм.

Ф. Ордынский.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГҮҮД

Хойрог хүтэлбэрилэгшын гэмээр...

Хахад жэлэй саада тээ Хандагатайн барилгын участогта начальнигаар нүхэр Налханов томилогдоhон байгаа.

Нүхэр Налханов начальнигаар томилогдоhонhоо хойшо участогай хүдэлмэриие hайжаруулха талаар өөдтэй юумэ хээгүй, харин саг үргэлжэ архидаhан ба hамуу hалихай ябадалда ороhон байха юм.

Хандагатайн барилгын участок мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ муугаар хүдэлмэрилнэ. Леспромхозуудта түмэр харгы, байрын ба ниитын гэр байшануудые барилга тон hулаар ябуулагдана. Барилгада үмхи модо хэрэглэхэ ба барилгын техническэ заабаринуудые эбдэхэ ушар үзэгдэнэ. Шулуутайн леспромхозой түмэр харгы муу шанартайгаар баригдана. Нэгэ хэhэн хүдэлмэри дахин шэнээр хэгдэжэ, гүрэнэй мүнгэн үлүү гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, табан hарын туршада барилга дээрэ голодhон тон ехээр гаргагдажа, аяар 42 мянган түхэриг үлүү гаргашалагдаа.

Мүн энэ участогта бии байгаа механизмуудай миил 24 процентнь ашаглагдана. Шэнэ, хүсэтэ экскаваторнууд, скреперүүд ба бусадшье хүсэтэ механизмууд үйлэдбэридэ хэрэглэгдэнгүй, жэбэржэ хэбтэнэ.

Гадна, тус участогта финансова журам эбдэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, нормировщик Самарин 550 түхэриг салин абаха аад, 1172 түхэриг, уборщица Халина 260 түхэриг салин абаха байгаад, 528 түхэриг абадаг юм.

Нүхэр Налханов шүүмжэлэл ба дороhоо гараhан шүүмжэлэлые хабшадаг, өөрыень шүүмжэлhэн хүниие дары түргэн ажалhаань гаргажархидаг юм. Һаяхан комсомолка Филиппова участогай ханын газетэдэ Налхановые шүүмжэлhэн бэшэг толилhоной түлөө ажалhаа гаргагдаhан байна.

Тус участогта ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр табигданхай. Участогай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта лекци болон элидхэлнүүд уншагданагүй. Агитаторнууд коллективэй дунда ойлгуулгамжын ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн мүнөө болотор эмхидхэгдээгүй байhаар.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин муугаар табигдаhанhаа боложо, тус участогта ажалай журам hула. Үдэр бүри 20—30 хүн ажалдаа гарангүй, хэхэ хүдэлмэрeэ мэдэхэ гэжэ начальнигай кабинедэй үүдэндэ үдэрөө үнгэргэдэг байна. Теэд, ажалай журам hайжаруулха гэжэ нүхэр Налханов оролдоногүй, харин «ажалые hайжаруулха тухай» тоо томшогүй олон приказуудые бэшээд, hанаагаа амаршадаг байха юм.

Налхановай хойрог, hамуу hалихай ябадалые Шулуутайн барилгын монтажна управлениин начальник нүхэр Тармаев үнинэй мэдэнхэй юм. Теэд, Хандагатайн барилгын участогай хүдэлмэриие hайжаруулха, тэндэхи дутуу дунданuудые усадхаха талаар мүнөө болотор ямаршье хэмжээ абанагүй.

С. Ковалев.

Библиотекэдэ анхарал хандуулнагүй

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ библиотекэ ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Тиимэhээ хүдөө нютагуудтахи библиотекэнүүдэй тоо улам олошоруулагдана. 1950 ондо Хэжэнгын аймагай Советскэ сомоной «Зургаанай зам» колхоздо библиотекэ байгуулагдаhан байгаа. Тэрэ гэhээр библиотекын номуудай, мүн уншагшадай тоо улам олошорно. Олохон колхознигууд библиотекэhээ ном абажа уншадаг болоо. Тэрэшэлэн холын фермэнүүд дээрэ номууд абаашагдана.

Гэбэшье, колхозой ба сомоной хүтэлбэрилэгшэд библиотекэ тушаа анхаралаа хандуулнагүй. Библиотекын гэр ондоо юумэндэ үгтэшоо. Тиимэhээ библиотекэ сомоной нэгэ гэрэй багахан комнато соо байна. Эндэ библиотекын номууд багтадаггүй дээрэhээ хахад номынь пол дээрэ хэбтэнэ. Уншагшад хэрэгтэй номоо абаха аргагүйдэнэ. Сомоной хаалтатай байхада библиотекэ мүн лэ хаагдаха баатай болоно. Иимэhээ библиотекэ саг соогоо нээгдэжэ, уншагшадай эрилтые хангажа шаданагүй.

М. Батын,
Б. Цыдыпов.

Нуурнуудай баялигуудта хайхарамжагүйгөөр хандана

Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гол, нуурнуудаар аймаг соогоо эгээл баян юм. Эндэхи нуурнуудта олон янзын загаhан, тэрэ тоодо сурхай, хөөлинкин, алгана ба бусад бии. Тус колхоз нуурнуудай загаhа барижа, жэл бүри ехэхэн олзо доход оруулhанай ашаар, колхознигуудтаа ехэхэн мүнгэ олзо хубаадаг байна.

Теэд, hүүлэй хэдэн жэлэй турша соо загаhан гамгүйгөөр, үбэл зунгүй баригдана. Ингэжэ хюдаhанай эсэстэ эдэ нуурнууд загаhаар бага болоо. Тус колхозой правлени, Барханай сомоной Совет загаhанай түриhэлжэ байха үедэ агналга хорижо, хиналта табидаггүй байна.

Мүн энэ хэрэгтэ «Байкалрыбвод» зохихо анхарал хандуулнагүй, республикын нуурнуудта загаhа барилгые гуримшуулха талаар хэмжээ абадаггүй байна.

К. Ринчинов.

ЛЕКЦИ

АРАД—ТҮҮХЭЕЭ ЗОХЁОГШО МҮН*)

★

(Июниин 28-най „Правда")

★★

I.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро советскэ арад коммунизм амжалтатайгаар байгуулжа байна. Манай арадай хэрэн агууехэ хэрэгүүд дээрэhээ харахада, ажабайдалай хамаг бүхы эрэгсэлнүүдые бүтээжэ байhан ажалшад болбол түүхые бодотооро зохёогшод мүн гэhэн марксистска сургаалые шэнэ хүсэтэйгөөр тодорhон гэршэлнэ.

Общество тухай марксистска наука болбол реакционно, идеалистическэ социологитой эбсэшэгүй тэмсэл ябуулжа бии болоhон ба хүгжэhэн байха юм. Обществын хүгжэлтын хуули ёhоной объективнэ шанартайе мэдэрдэггүй, тэрээнэй хуулиие ойлгодоггүй, буржуазна социологи болбол түүхэдэ арад зоной шиидхэхы шанартай үүргэ хаажа байдагые буруушааха ябадалда зайлашагүй ерэдэг байха юм. Обществын түүхэ болбол элитэ ехэ хүнүүдэй — хаануудай, полководецуудай, засаг баригшадай ябуулга мүн гэжэ тэдэнэр хэлэдэг байна. Энэ реакционно, субъективистскэ үзэл хадаа түүхые элдэб янзын тушаан болоhон ушаралнууд, эдэ ушаралнуудые элитэ ехэ хүнүүд гуримшуулдаг юм гэhэн бодол дээрэhээ гараhан байна. Түүхэтэ ехэ хүнүүдэй хүсэл зориг болон ажал-ябуулгые түүхые урагшань дэбжүүлдэг гол хүсэн гээшэ гэжэ тоололго хадаа общественнэ наукадахи субъективизм ба волюнтаризм мүн болоно.

Россида «геройнууд» ба «hүрэг зон» гэhэн теори номнодог народнигууд болон эсернүүд түүхэ тухай реакционно, идеалистическэ үзэлтэй байhан юм. Народнигууд ба эсернүүд арад зониие түүхэдэ ямаршье үүргэ дүүргэдэггүй hохор түүхэй ниитэ гээшэ гэжэ харадаг байгаа. Харин эдэ олон түмэн арад зониие шүүмжэлхы ухаантай хүнүүд, геройнууд толгойлдог болоо hаа, тон ондоо юм гэжэ тэдэнэр тоолодог hэн. Одоол иимэ ушарнуудта хүн зон ямар нэгэн түүхын удхашанартай гэжэ тэдэнэр тоолоно. Народнигууд болон эсернүүдэй үзэлэй ёhоор, түүхын бүхы событинууд ямар нэгэн геройн бэе дээрэhээ, тэрэнэй зориг хүсэл ба хэрэг ябуулганууд дээрэhээ гарадаг байха юм. Түүхые наукада харшаар, идеалистическээр ойлголго болбол мүнөө үеын бүхы буржуазна социологидо дэлгэрэнхэй.

«Элитэ ехэ» хүнүүд түүхые зохёогшод мүн гэhэн субъективистскэ теори болбол империализмын үедэ эгээн реакционно хүсэнүүдэй зэбсэгынь болонхой. Мүнөө үеын буржуазна философи ба социологиин элитэ ехэ түлөөлэгшэдэй нэгэн Бертран Рассел гэгшэ иигэжэ бэшэнэ: «Хэрбээ XVIII зуун жэлэй үедэ хэдэн зуугаад хүнүүд үхибүүн наhатайдаа алуулhан байгаа hаань, мүнөө үеын дэлхэй байхагүй байгаа гэжэ би сохом этигэдэг байнаб». Хэрбээ Бисмарк бага наhандаа үхэhэн байгаа hаань, hүүлэй 70 жэл соо Европын түүхэ тон ондоо байха hэн гэжэ тэрэ бэшэнэ. Нүгөө реакционно философ Джон Дьюи гэгшэ иигэжэ батална хэлэнэ: «Бурханhаа табисууртай зүн бэлиг ехэтэй онсо хүнүүд түүхэ зохёодог байха юм».

Капитализмын ниитэ кризис улам гүнзэгыржэ, капиталистическэ боголшололгодо эсэргүүсэhэн арад түмэнэй дураа гуталгын улам шангадажа байхадань буржуази болбол улам бүри фашизмын замда орожо байна. Тэрээнэй гол шэнжэнь хадаа гансаараа засаг баридаг шанга хүнэй идей мүн байха юм. Буржуазна социологуудай арад түмэндэ зэбүүрхэдэг, тэдэнhээ айн hүрдэдэг, арад зондо ноёрхог ехэрхэгээр хандадаг ябадал болбол мүлжэгшэдэй зүгhөө өөhэдынгөө эзэрхэг байдалые мүнхэрүүлхэ гэhэн ашаг олзын эрмэлзэлгэнүүдые элитээр харуулна.

Хүн түрэлтэнэй обществын түүхэ болбол тон түрүүндэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүд ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хүгжэлтэ мүн, үйлэдбэриин доодо шатануудай дээдэ шатанууд болон hэлгэлгын түүхэ мүн гэжэ манда харагдана. Тиигэбэшье үйлэдбэриин гол хүсэниинь хадаа материальна баялигуудые үйлэдбэрилэгшэд, ажалшад мүн байха болохолоороо обществын түүхэ болбол ажалша зоной өөhэдынь түүхэ, арадуудай түүхэ тон түрүүндэ мүн байха юм.

Арад түмэн материальна баялигуудые үйлэдбэрилжэ, энээгээрээ обществын ажамидарал хангажа байhан түлөөдөө тэрээнэй урагшаа дабшалтые хангажа байдагынь мэдээжэ. Тэдэнэр гансахан материальна баялигуудые бүтээн гаргадаг бэшэ, мүн духовно культурын агууехэ баялигуудые бии болгожо байдаг юм. Бодото искусстнэ хэзээдэшье арадай шэнжэ шанартай байдаг. Эрхим композиторнууд өөhэдынгөө хүгжэмэй аялгануудые арад зонhоо абадаг. Агууехэ поэдүүд болон уранзохёолшодой хэлэниинь арадай хэлэн байдаг. Прометей, Фауст, Илья Муромец, Василиса Прекрасная гэхэ зэргын образууд арадай аман зохёолоор байгуулагданхай.

Түүхэдэ арад түмэнэй шиидхэхы үүргэтэй байдалые үндэhэлөөд байхадаа, марксизм болбол социологиие анха түрүүнэй научна hуури дээрэ табиhан байна.

II.

Түүхэдэ арад түмэнэй үүргэ тухай марксистска hургаал болбол дарлагшадта эсэргүүгээр дарлагдагшадай ябуулдаг ангиин тэмсэл дээрэ, социальна революцинүүд дээрэ, обществын түрүү ангинуудай хэрэг ябуулганууд дээрэ баталагдан харагдана. Түүхэтэ хэрэг ябуулгануудай улам ехэ үргэн далайсатай байха бүри эдэ ябуулганuудта хабаадалсадаг хүн зоной тоо олон байдаг гэжэ Владимир Ильич Ленин заан хэлэдэг байгаа. Мүн революционно хубилалтын гүнзэгы байха бүринь баhал хэдэн олон миллион ба арбаад миллион хүнүүдые энэ хубилалтада hонирхуулан, тэрээндэ мэдэрэл ехэтэйгээр хандадаг болгохо, энэ хубилалтын шухала шанартайе ойлгуулха хэрэгтэй болодог байна. Революцинүүдэй түүхэ, национальна сүлөөлэлтын түүхэ дээрэhээ харахада, тус тэмсэлдэ үргэн олон арад түмэн хабаадалсажа, энэ тэмсэлэй ябадал ба илалтые хангадаг байhаниинь элитээр үзэгдэдэг.

Жэшээнь, XVIII зуун жэлэй эсэсээр французска революци болбол имагтал үргэн олон арад түмэнэй тэрээниие урагшань дэбжүүлhэн хүсэн байhан дээрэhээ обществые феодально-крепостническа журам байгуулалтануудhаа эрид сүлөөлжэ шадаhан байгаа. Харин имагтал үсөөхэн тоото хүнүүдэй хүсөөр революционно эрид хубилалта хэхэ гэhэн туршалгануудай болоходо, нимэ хүдэлөөнүүд нэгэн гэбэл буруу hүрдэг, али гэбэл бага зэргын түйлалтануудаар дүүрэдэг байна.

Теэд түүхын событинуудай ябадалда арад түмэнэй нүлөөлэлгэ хадаа тэдэнэй эмхидхэл дээрэhээ, нигта жагсанги дээрэhээ, тэмсэлэйнгээ зорилгонуудые болон өөрынгөө уг интересүүдые hайнаар ойлгодог дээрэhээ болодог байна. Теэд арад түмэнэй эмхидэнги байдал ба мэдэрэл хадаа ямар нэгэн үзэл, теоринуудай бии дээрэhээ дулдыдадаг бэшэ, харин экономическа, общественнэ эрхэ байдал дээрэhээ болодог юм. Жэшээнь, феодальна ба капиталистическэ обществодо бутархай жэжэ үмсын ажалтай байhан дээрэhээ таряашад хоорондоо холбоогүй, таhаранги байдалтай юм. Тиимэhээ тэдэнэр национальна үргэн хэмжээтэйгээр бэеэ даанги, эмхидхэлтэй тэмсэл ябуулжа шададаггүй байна. Харин таряашад хүдэлмэришэн ангитай нигта холбоотойгоор, тэрээнэй хүтэлбэри доро тэмсэл ябуулаа hаа, үлэмжэ ехэ эмхидхэлтэй боложо, илажа шададаг байха юм.

Промышленна пролетариадай бии болоогүй байхада ямаршье ондоо мүлжэгдэгшэ анги хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхаха зорилго шиидхэжэ шадахагүй байгаа hэн. Имагтал пролетариат хадаа город ба хүдөөгэй бүхы дарлагданги хүн зониие өөрыгөө тойруулан нэгэдүүлжэ, капитализмые доболголдо тэдэниие хүтэлжэ, мүлжэлтын бүхы формонуудые усадхажа шадаха. Пролетариат болбол капиталистическэ үйлэдбэриин процессээр нигтаруулан нэгэдхүүлэгдэдэг, эмхидхэгдэдэг, шанга жаяг заршамтай болодог байна.

Хүдэлмэришэн ангиин хүсэнүүдые жагсаан нигтаруулха хэрэгтэ марксистска парти айхабтар ехэ үүргэтэй байна. Юуб гэхэдэ, тус парти болбол тэдэнэй тэмсэлэй дүтын хараанууд болон эсэсэй зорилгонуудые заан харуулдаг объективнэ экономическа хуули ёhонуудта түшэглэдэг байха юм.

Коммунистическэ парти болбол обществын агууехэ элсүүлхы, эмхидхэхы, шэнэдхэн хубилгахы хүсэн мүн.

Арад түмэнэй агууехэ зохёон байгуулхы ажал-ябуулгань манай орон дотор илалта түгэлдэр Октябрьска революциин ашаар бэелүүлэгдэhэн гүнзэгы ехэ социальна хубилалтанууд дээрэhээ эли тодоор харагдана. Манай революциин үедэ хүдэлмэришэд болон таряашадай олониитын героизм юрэ бусын хүсэтэйгөөр элирэн харагдаhан ба тэдэнэй асари ехэ творческо хүсэнүүд hэргэн бодоhон байха юм. Сохом лэ арад түмэнэй творчествын ашаар пролетариадай диктатурын политическэ формо болохо Соведүүд байгуулагдаhан байна.

Бүхэдэлхэйн түүхэтэ удхашанартай энэ революционно эрид хубилалтые «большевистскэ агитаторнуудай» хэрэг ябуулгын үрэ мүн гэжэ буржуазин идеологууд харуулхые хүсэдэг байгаа. Мүн тэрэшэлэн мүнеешье үедэ арадай демократиин оронуудта болоhон революционно хубилалтануудые «коммунистическэ агитаторнуудай» ажал-ябуулгын үрэ мүн гэжэ буржуазна идеологууд харуулхые оролдоно. Арад зондо буржуазин дурагүй байдал энээн доторнь харагдахаhаа гадна, мүн тэдэнэй ядуу тулюур үзэл, түүхые субъективистскэ ёhоор ойлголго харагдана.

Социалистическэ революциин экономическа үндэhэ hууринь, олон миллион хүдэлмэришэд болон таряашадые тэмсэлдэ оруулдаг гол шалтагаанииинь хадаа мүнөө үеын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй капиталя-

(Түгэсхэлынь 1-дэхи нюуртаа)

*) Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ уншагдаhан лекциин хуряалгы текст.

Улан-Баторто баярай заседани болобо

УЛАН-БАТОР, июлиин 10. (ТАСС). Монгол арадай революциин 32 жэлэй ойдо зориулан, партиина, олониитын организацинуудай ба Монголой армиин түлөөлэгшэдтэй хамтадаа арадай Ехэ хуралай президиумэй, МНР-эй министрнүүдэй кабинедэй, арадай-революционно партиин ЦК-гэй ба уланбаторска горкомой, профсоюзуудай Центральна Соведэй, залуушуулай революционно союзай ЦК-гэй, городской хуралай баярай заседани мүнөө үдэшэ Улан-Баторто болобо.

МНРП-гэй ЦК-гэй секретарь Дамба Монгол арадай революциин 32 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Арадай засагай 32 жэлэй үе соо монгол арадай гараһан алдарта зам тухай тэрэ хэлэбэ. Элидхэлшэ хадаа Монголой арадай-демократическа гүрэнэй сүлөөтэ ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалха ябадалда Советскэ Союзай шиидхэхы үүргые тэмдэглэбэ.

Баярай заседанида хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунистическэ Партиин Центральна Комитедтэ эльгээхэ амаршалгые баталан абаа.

Хорото хардалга ба үнэн байдал

БЕРЛИН, июлиин 10. (ТАСС). Июниин 17-до хэгдэһэн хорото бузар аашын буруу һурэһэнэй һүүлээр баруун германска ба баруун берлинскэ хархис хэлэлдэ хадаа Берлинэй демократическа секторэхи байдал тухай элдэб янзын хардалга хэхын тула али болохоор оролдоно.

Баруун Берлинэй хархис газетэнүүд Берлинэй демократическа секторто боложо байгаа худал «гурим алдалга» тухай үдэр бүри мэдээсэнэ.

Магдебургдахи Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой формовщик Штадельмейер Германска Демократическа Республикын түрүү хүдэлмэришэдэй һанал бодолые харуулаа. Суглаан дээрэ өөрынгөө нүхэдэй үмэнэ тэрэ иигэжэ хэлэбэ: «Агентнууд ба провокаторнуудта бидэнэр зэбүүрхэнэбди. Империалистнуудай мэхэдэ орохо гэжэ хэнгор ябадал болоно».

И. В. Сталинай нэрэмжэтэ «ОСТ» гэжэ металлургическа комбинадай ажалшадай митинг Германска Демократическа Республикын правительстводо этигэжэ ба тэрэниие дэмжэхэ түг доро үнгэрөө. Тэрээн дээрэ министр Зельбман үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа июниин 17-до Берлиндэ ба Германска Демократическа Республикын бусад городуудта, дайн үдхэргэшэдэй хүлһэнһэ агентнуудай дайсан харша аашые элирүүлһэн, мүн ажалшадай зол жаргалта байдалые байгуулха хэрэгтэ партиин ба правительствын шиидхэбэринүүдэй үгаа ехэ удхашанарые тэмдэглэһэн байна.

АМЕРИКАНСКА ЗАСАГААРХИД СОВЕТСКЭ ШАТАРШАДАЙ МАТЧ ХЭЛГЫЕ ТАҺАЛДУУЛНА

Бүхэсоюзна шатарай секциин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр В. А. Алаторцевтой хөөрэлдөөн

Хэблэлдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, советскэ ба американска шатаршадай командануудай дунда Нью-Йоркдо шатарай матч эмхидхэхэ үедэ американска засагаархид Нью-Йорк городой чертаһаа гаража ябахагүй, тусгаарлабал Гленков городто ООН-эй дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэгтэ газарай дачада тэдэнэй ябахагүйгөөр матчда хабаадаха гэһэн условиие советскэ шатаршадта табиһан байна. Тус дача хадаа шатарай матчын үедэ амархын тула советскэ шатаршадта түлөөлэгтэ газарай зургаанаар олгогдобо.

Энээнтэй дашарамдуулан, ТАСС-эй корреспондент Бүхэсоюзна шатарай секциин түрүүлэгшын орлогшо, шатараар улаахоорондын мастер нүхэр В. А. Алаторцевто энэ асуудал тушаа хэлэхэ гэһэн гуйлтатайгаар хандаба.

— Советскэ ба американска шатарай командануудай хоорондо Нью-Йоркдо матч эмхидхэхэ үүсхэл американска шатарай федерациһаа эшэ үндэһэтэй байгаа гэжэ би нэн түрүүн тэмдэглэхые хүсэнэб. Тус федерациин үмэнэһөө Улаахоорондын шатарай федерациин түрүүлэгшэ Г. Рогард энэ матчда хабаадаха гэһэн уряалые Бүхэсоюзна шатарай секцидэ эльгээбэ.

Бүхэсоюзна шатарай секци хадаа хэдэн жэлэй урда тээ Советскэ Союзда ерэжэ советскэ шатаршадтай манайда наадаһан американска шатаршадые урижа болгон уулзахаар США руу ошохо байһанаа харадаа абажа, тэрэ уряалынь дуратайгаар хүлеэн абаһан байгаа. Гансахан Нью-Йорк городто һууха ба городой чертаһаа саашаа гаража ябахагүй гэһэн условиитойгоор США-да орохо визэнүүд советскэ шатаршадта үгтэхэ юм гэһэн США-гэй Гүрэнэй департаментын мэдээсэл манда тон гайхалтай болобо.

Нью-Йоркһоо оройдоо 12 миль шахуу газарта байһан Гленков городто орохыень советскэ шатаршадые хориһон условиие хадаа советскэ шатаршадта тон таарамжагүй байна. Иимэ условиин байһан ушарһаа, Бүхэсоюзна шатарай секци ба советскэ шатаршад Нью-Йоркдо американска шатаршадтай наадаха аргагүйбди гэжэ тоолоно.

Энэ условиие Бүхэсоюзна шатарай секциин ба советскэ шатаршадай командын арсалгада харюу болгон, США-гэй юстициин министерство ба США-гэй Госдепартамент энээдэтэй харюу үгөө. Советскэ шатаршад Гленков городто ошожо болохо байна, тиихэдээ тэдэнэр Гленков городто дача дээрэ гансахан үдэрэй сагта, мүн ушар бүхэндэ иммиграционно засагаархидай тусхай зүбшөөлтэйгөөр байжа болохо юм гэһэн условиие бии болгогдобо.

Американска засагаархид иимэ шашаг мэдүүлгэ хэбэ: Нью-Йорк ерээд, советскэ шатаршад Нью-Йорк шадарай советскэ байшанда хоножо шадахагүй, гансахан үдэр байхада ерэжэ болохо гэһэн мэдүүлгые американска засагаархид һэшүүлгүйгөөр хэбэ.

Бүхэсоюзна шатарай секци ба советскэ шатаршад хадаа улаахоорондын хүндэлэлэлгын ниитэдэ абтаһан гүримүүдые эдэһэн ябадал мүн гэжэ США-да ерэлгын шэнэ условиие харахань зүб байна. Иимэ хэмжээ-ябуулганууд улаахоорондын культурна, тусгаарлабал, спортивна харилсаа хүгжөөлгэдэ һаад хэнгүй байжа шадахагүй юм гэжэ нүхэр Алаторцев түгэсхэлдөө хэлэбэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 12. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 12-то иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор арадай сэрэгүүд Чанпхенлин райондо нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 4 самолёт унагаажа, нэгэ самолёдыень гэмтээгээ.

Паньмыньчжоньдохи хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, июлиин 12. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент корейско-хитадай делегациин иимэ коммюнике дамжуулба, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Июлиин 12-то хоёр талын делегацинууд хаагдамал заседани июлиин 13-най үдэрэй 11 часта болохо байна.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, июлиин 11. (ТАСС). Мүнөөдэр богони заседаниин һүүлээр Национальна суглаан Ланьелиин правительствын финансова хуулиин проектын бүхы статьянуудые 313 голосоор батална. 268 хүн буруушаажа голосовалаа.

Тиимэ болохолоороо, горючиин сэнгүүдые дээшэлүүлхэ, архи спиртдэ налог тоходог болохо статьянууд республикын соведээр буруушаагдаһан аад, мүнөө дахин бии болгогдоо. Бүхы дээрэхэ Ланьелиин хуулиин проект мүнөө эсэслэн батлагдаа.

Аденауэр урдын гитлеровскэ фельдмаршал Манштейнтэй хөөрэлдэбэ

БЕРЛИН. (ТАСС). АДН агентство Боннһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Юнайтед Пресс гэжэ американска агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һаяхан боннско канцлер Аденауэр хадаа верховно комиссиин английскэ хубиин захиралтаар февралиин эсэстэ эхилээд сүлөөдэ табигдаһан урдын нацистска фельдмаршал, сэрэгэй гэмтэ фон Манштейнтэй уулзаба. Энэ хөөрэлдөөн хадаа июниин эсэстэ Верльдэхэ түрмэ соо байгаа урдын эсэсовско генерал Курт Мейертэй, генерал фон Фалькенхорст ба сэрэгэй бусад гэмтэдтэй боннско канцлерай уулзаһан ябадалтай холбоотой юм. Тэрэ уулзалгын үедэ, Аденауэр тэдэниие сүлөөлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахаб гэжэ сэрэгэй гэмтэдтэ дахин мэдүүлһэн байгаа.

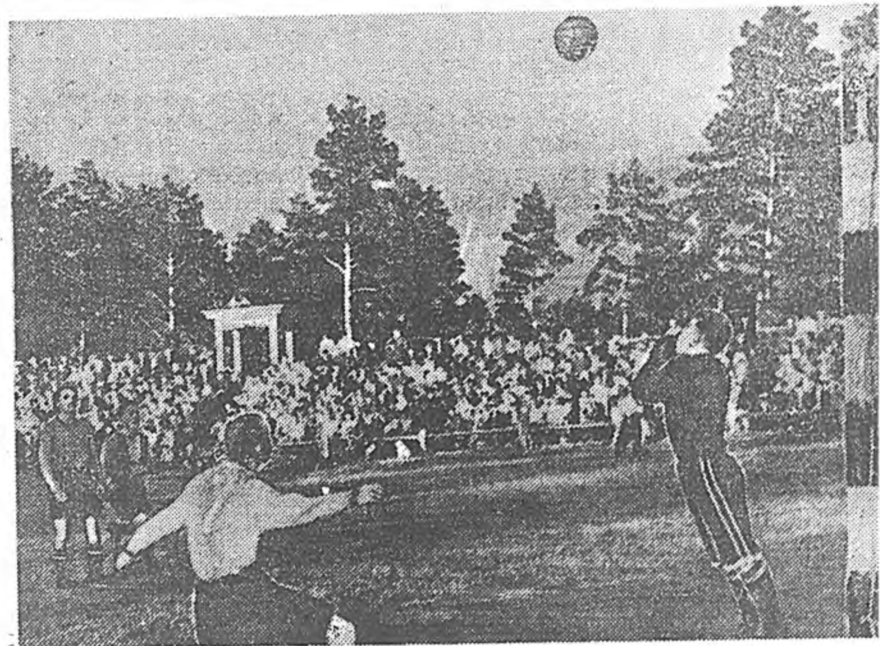

Футболоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үрждэр үнгэргэдэбэ. Читын «Локомотив» ба Улан-Үдын «Байкал» командануудай туладажа, читынхид 3 : 2 тоотой гоор илаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: улан-удынхидай воротагай дэргэдэ наадажа байна. А. Мантаевай фото

Оперо ба баледэй театрын артистнуудай амжалта

Томск городто гастролёор ошоһон Ленинэй орденто гүрэнэй Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын артистнар мүү бэшэ амжалта туйлана. 1951 ондо Томскдо түрүүшынхеэ ерэһэндээ орходоо тус театрын репертуар нилээд һайжараа, артистнуудынь олошороо гэжэ «Красное знамя» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Ю. Мейтусэй «Залуу гварди» гэжэ оперо тухай газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Залуу гварди» гэжэ оперой идейнэ болон урандһайханайнь хэмжээн хадаа Ленинэй орденто гүрэнэй Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын коллективэй һүүлэй хоёр жэлэй турша соо творческо талаараа нилээд ургаһыень гэршэлнэ».

Ю. Мейтусэй оперые зүбшэн хэлэсхын тула харагшадай конференци Томскдо болоо. Энэ конференцидэ олон хүн хабаадаһан ба элдэбхитэйгээр үгэ хэлэһэн байна. Түрүү хэлэгшэд идейно-урандһайханайгаа талаар оперой һайн байдые тэмдэглээд, РСФСР-эй габьяата артистка К. Гомбоева-Языкова (Олег Кошевойн эхэ), артистнууд Я. Иванов (Олег Кошевой), Н. Кочергина (Люба Шевцова), Т. Виноградова (Уля Громова) өөһэдынгөө ролиие шадамараар гүйсэдхэнэ гэжэ хэлэбэ.

Чайковский, Римский-Корсаков, Даргомыжский, Рубинштейн, Верди, Бизе болон Пуччиниин оперонуудые мүн лэ амжалтатайгаар наадагдана.

Томскын урдаһай режиссёр, эрдэмтэдэй байшангай урандһайханай талые даагша В. В. Гардениин мантай хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлээ һэн: Манай городто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын һэн ушарые ехэхэн культурна событи болгожо тоолонобди. Театрын творческо хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари бидэнэрые дурые татаа. Театрын репертуар уха түгэлдэр байһаараа онсо шалгарна.

Театрын коллектив арбан найман үдэрэй турша соо Томскдо байхадаа зуураа, городой ажалшадта оперо болон балетнэ 20 зүжэг табяа. Тус тоодо П. Чайковскиин «Хун шубуун тэнгэриин нуур» гэжэ баледые гурба удаа...

БМАССР-эй габьяата артистнууд Лариса Сахьянова (Одетта-Одиллия), Цыден Бадмаев (Зигфрид) гэгшэдэй наадалгые хүнүүд ехэ һайшааһан. Мүнөө үедэ С. Ряузовай «Саяанай хормойдо» гэжэ оперо бэлдэгдэжэ байна. Театрын эрхим артистнууд: УССР-эй арадай артист А. Колобов, РСФСР-эй габьяата артистка К. Гомбоева-Языкова, УССР-эй габьяата артист П. Р..., БМАССР-эй габьяата артистнууд Л. Сахьянова, Ц. Бадмаев, артистнууд М. Бриткова, Т. Виноградова болон бусад городой промышленна предприятинуудай клубуудта... Иимэ концертнүүд «Фрезер» гэжэ заводто, «Сибирь» гэжэ заводто мүн карандашын фабрикануудта харуулагдаа.

Гадна, хэдэн хэдэн шефскэ концертнүүд табигдаа. Манай театрын артистнууд Томскдо июлиин 21... рэтэр байһанайгаа удаа Кузнецк город ошохо юм.

Н. Маторин

Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариадай коммюнике

БУХАРЕСТ, июлиин 11. (ТАСС). Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариат хэблэлдэ толилхын тула коммюнике дамжуулан үгөө. Июлиин 25-да нээгдэхэ залуушуулай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс хадаа эб найрамдалые, национальна аюулгүй байдалые ба залуушуулай эрхэнүүдые хамгаалха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үргэн трибуна болоо гэжэ тус коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы заха хизаарнуудһаа делегадууд тус конференцидэ ерэжэ байна гэжэ коммюнике соонь тэмдэглэгдэнэ. Австралиһаа ба Бразилиһаа түрүүшын делегадууд Бухарестдэ ерээд байна. Индонезиин, Финляндиин, Алжирай ба бусад оронуудай делегацинууд замдаа ябажа байна.

«Элдэб янзын зүһэ шарайтай, олон ондоо шажан шүтэдэг, элдэб үзэл бодолтой залуу хүнүүдэй хоорондо харилсан ойлголсохо бии болгохын, тэдэниие хоорондонь танилсуулхын тулада, залуу үетэнэй зол жаргалай ба эб найрамдалай тулада» делегадууд Бухарестдэ ерэжэ байна гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Өөрынгөө эрхэнүүдэй түлөө Итальянска ажалшадай тэмсэл

РИМ, июлиин 11. (ТАСС). Савона городой ажалшад «Ильва» ба «Скарпа э Маньяно» гэжэ металлургическа заводуудай 1.350 хүдэлмэришэдые хүдэлмэриһөөнь гаргалга эсэргүү протестын 2 часай забастовко үсэглэдэр сонсохоо гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэнэ.

АРАД—ТҮҮХЭЭ ЗОХЕОГШО МҮН

(Түгэсхэл)

стическэ үйлэдбэридэхи харилсаануудтай зэрилдэһэн ябадал, үйлэдбэриин харилсаанууд заабол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шэнэхэтэ таарүү байха ёһотой хуули ёһоной нүлөөн мүн байха юм. Энэ хуули ёһоной нүлөөгүйгөөр, тэрэнэйдэ түшэглэлгэгүйгөөр социалистическа революция илааха аргагүй.

Ягаад Коммунистическэ парти хүдэлмэришэн ангиин диктатура байгуулхын түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ үргэн олон хүдэлмэришэд ба тариашадые эмхидхэн бодхоожо шадааб гэбэл, энэнь гүнзэгы экономическа шалтагаануудай дээрэһээ, арад түмэнэй өөһэдынь интересүүд дээрэһээ урган гараһан байха юм. Коммунистнүүдэй партиин ба тэрэнэй вождьнор Ленин, Сталинай уряанууд общественна материальна ажабайдалай хүгжэлтын эрилтэнүүдтэ таарамжатай, хэдэн зуун миллион хүнүүдэй эрмэлзэлгэ хүсэнүүд болон этигэл найдамжануудта таарамжатай байһан дээрэһээ хэдэн миллион хүнүүдэй сэдьхэлдэ ба ухаан бодолдо халуунаар угтагдаһан байна.

Арад түмэнэй агуухэ шэнэдхэн хубилгахы үүргэ хадаа Соведүүдэй засагай түлөө тэмсэлэйшье үедэ, шэнэ социалистическэ ажабайдал байгуулха, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүсэтэ ехээр хүгжөөхэ, социалистическэ культурые байгуулха ябадалда элитэ ехээр харагдаһан байна. Экономическа талаараа гээгдэнги үргэн ехэ оронииие 13 жэлэй турша соо түрүү социалистическэ индустриальна держава болгохо хадаа имагтал Коммунистическэ партиар хүтэлбэрилэгдэжэ байгаа хэдэн арбаад миллион хүнүүдэй творческо ажалаар бэелүүлэгдэжэ болохо байһан юм. Мүн олон миллион тоото үүсэн тариашадай ажахые түрүү техникэдэ түшэглэдэг томо ехэ социалистическэ ажахы болгохын түлөө Коммунистическэ партиин ба гүрэнэй засагай дээрэһээ гаргаһан үүсхэл, олон түмэн тариашадай талаһаа халуун дэмжэлгын дорһоо өөдэ гараһанай ашаар бэелүүлэгдэһэн юм. Арад түмэнэй творческо эдэбхи болон үүсхэлгүйгөөр, тэдэнэй шэн зоригто оролдолго ба героизмгүйгөөр социалистическэ общественнэ байгуулхын аргагүй байгаа.

Хүдэлмэришэд болон тариашад өөһэдэе общество ба гүрэнөө жолоодожо, мүлжэгшэдгүй шэнэ байдал тоггоожо шадаха байһаниинь советскэ арад ба арадай демократиин ажалшадай илалтануудаар хэлэбэригүйгөөр батлагдаһан байна.

Арадууд болон гүрэнүүдэй хуби заяаниинь тон түрүүндэ олон миллион ажалшадаар шиидхэгдэжэ байһаниинь СССР ба арадай демократиин оронуудай дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. «Шууяа нэрьезүйгөөр заводууд болон фабрикануудые, шахтануудые болон түмэр замуудые, колхозууд болон совхозуудые барижа байһан, ажабайдалай бүхы байгуулгые бүтээжэ байһан, бүхы дэлхэйе тэжээжэ ба хубсалуулжа байһан хүдэлмэришэд ба тариашад — эдэнэр хадаа шэнэ ажабайдалые зохёогшод, ёһотой геройнууд мүн гэшэ». — гэжэ И. В. Сталин хэлэнэ. Жиирэй советскэ хүнүүдэй үдэр бүриин хүдэлмэри болбол агуухэ творческо ажал мүн байха юм.

Арад түмэнэй дунда барагдашагүй ехэ творческо хүсэн, эрдэм бэлиг хадагалаатай байдаг. Капитализм эдэ хүсэнүүдые зэрлиг муухай дарлалтаар хашаажа хабшажа, һалгаажа байдаг юм. Мүлжэлгэ дарлалтатай бүхы общественну соо арад зон имагтал материальна баялигуудые үйлэдбэрилхэ үүргэтэй байдаг. Харин ажабайдалай хамаг бүхы талаар мүлжэгшэд хүтэлбэрилхы үүргэтэй, эзэрхэг байдалтай байха юм. Социализмын эпохын болохоо общественнэ экономическа, социальна, политическа ба культурна ажабайдалда арад түмэнэй үүргэнь үндэһөөрөө хубилһан байна. Арад зон экономикын, политикын, культурын талаар түүхэдэ анха түрүүнэ хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоһон байха юм. Социализм болбол арадай зоной творческо хүсэ сүлөөлжэ, тэрэниие ашаглан хэрэглэхэ үргэн зам нээһэн байна. Коммунистическэ партяар хүтэлбэрилэгдэжэ байгаа олон миллион арад зоной мэдэрэл ехэтэ ажал-ябуулган — түүхын ябасые айхабтараар хурдадхаха, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын үзэгдөө хараагдаагүй түргэн темпнүүдые түйлаха, шэнэ общественна ажабайдалые али бүхы талаарнь һалбарүүлан мандуулха ябадалай гайхамшаг булаг мүн болонхой.

Үйлэдбэридэхи шэнэ харилсаанууд болбол үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүсэтэ ехэ хүгжэлтын шиидхэхы гол түлхисэнь мүн гэжэ марксизм һургана. Иимэл дээрэһээ социалистическэ үйлэдбэридэхи харилсаанууд — мүлжэлтээ сүлөөлэгдэнги хүдэлмэришэдэй хани барисаанай ба харилсан туһалалсалгын харилсаанууд болбол хэдэн арбаад миллион хүнүүдэй, коммунизм байгуулагшадай хүсэтэ творческо ажалда оролдолго хэшээлнүүдые асари ехээр түрүүлдэг байна.

Коммунизм болбол Коммунистическэ партияар хүтэлбэрилүүлһэн ударидагдажа байгаа олон миллион арад зоной мэдэрэл ехэтэ творческо ажал-ябуулга дээрэһээ бии болохо гараха юм. Манай парти хадаа ажалшадые политическа талаарнь хүмүүжүүлхэ ябадалда сагүргэлжэ айхабтар ехэ анхарал оролдолго табидаг байна.

Коммунизмын байгуулалтые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша Коммунистическэ парти болбол олон түмэнэй творческо оролдолгые һэргээн хүгжөөжэ, тэдэнэргэ эли тодо хараа зорилгонуудые заан үгэжэ, илалтын найдабари тэдэндэ олгон, хүгжэлтые хурдадхадаг байна. Советскэ арадай вождь—Коммунистическэ партиин үүргэ иимэ байха юм.

Коммунистнуудай парти, тэрэнэй Центральна Комитет, манай Советскэ правительство болбол өөрынгөө бүхы ажалябуулгада, өөрынгөө политикада, коммунизмын түлөө тэмсэлые ударидалгада общественна хүгжэлтын объективно хуули ёһонуудта түшэглэдэг, түүхые бодото зохёогшод болоһон арад түмэнэй үүргэдэ түшэглэдэг, социалистическэ общественна урагшаа дэбжэхэ замые гэрэлтүүлэн байгаа марксистскэ теоридо түшэглэдэг байна.

Коммунистическэ парти болбол марксизм-ленинизмын теориие үргэлжэлүүлэн хүгжөөжэ, улам баяжуулжа байдаг ба мүн революционно теориин үнэтэршүүлгэ гэлгые дээрэ үргэжэ эб найрамдалай түлөө, демократиин түлөө национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэхэ замые бүхы дэлхэйн ажалшадта гэрэлтүүлэн харуулжа ябана.

Ф. КОНСТАНТИНОВ.

„Нойрһоо һэриһэн тала" гэжэ роман чехословацка хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

«Словацкий писатель» гэжэ Чехословацка гүрэнэй хэблэл Бурят-Монголой уранзохёолшо Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романиие 4400 хэлэг тиражтайгаар хэблэн гаргаба.

Тус роман арадай демократиин ... үндэ энэ жэлдэ хоёрдохё ... хэблэгдэбэ.

П. Борькин

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-65, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов — 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00578. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.